DISSERTATIO BOTANICA
DE DROSERA

♦

THUNBERG

Smithsonian
Libraries and Archives

Conserved with funds from
Keith Boi, in memory of
Kathy Anne Boi

DISSERTATIO BOTANICA
DE
DROSERA,

QUAM

VENIA EXP. FACULT. MED. UPSAL.

PRÆSIDE

CAROL. PET. THUNBERG,

EQUITE AURAT. REG. ORD. DE VASA,
MEDIC. DOCT. PROFESS. MED. ET BOTAN. REG. ET ORD. ACAD. CÆSAR. NAT. CURIOS. REG. SCIENT. LONDIN. HOLM. SOCIET. SCIENT. UPSAL. PHILAD. PATR. HOLM. BEROL. NAT. SCRUT. PARIS. ET HAFNIENS. ET HALENS. HIST. NAT. LUND. HARLEM. AMSTELD. ZELAND. NIDROSIENS. TICINENS. IENENS. LINN. LONDIN. PHYS. GÖTTINGENS. MEDIC. ET NAT. STUDIOS. EDIMBURG. MEMBRO; NEC NON ACAD. SCIENT. PARIS. MONSPELIENS. AGRICULT. PARIS. MEDIC. LONDIN. SCANDINAV. HAFNIENS. FLORENTIN. ET BATAVIN. IND. OR. CORRESPOND.

PUBLICO SUBJICIT EXAMINI

DAN. HAIJ.

STIP. RYSSEL. WESTROGOTHUS.

IN AUDIT. BOTAN. D. 29 NOVEMB. 1797.

H. A. M. S.

UPSALIÆ,
LITTERIS JOH. FR. EDMAN, REG. ACAD. TYPOGR.

Smithsonian Institution,
RICHMOND
COLLECTION,
202964
National Museum.

QK
495
D764S3
1797
SCNHRB

DE
DROSERA.

§. I.

Dari Claſſes, Ordines & Genera inter Plantas naturalia, nemo facile in Botanicis verſatus negabit. Teſtantur id imprimis *Papilionaceæ*, *Cruciatæ*, *Ringentes*; *Gramina*, *Orchideæ*, *Umbellatæ*, *Filices*; *Rumex*, *Erica*, *Ficus*, *Melaſtoma* & ſexcenta alia. Characteres vero harum claſſium, ordinum & generum eruere ac ſtabilire, non æque eſt facilis opera. Dum itaque Botanici, methodo alicui artificiali Syſtematicæ nimis ſerviliter addicti, genera, quæ partibus fructificationis paucioribus vel pluribus variare ſolent, in plura dividunt nova & dilacerant, certe valde peccant pluſque detrimenti, quam emolumenti Scientiæ adferunt. *Valerianæ* genus integrum quidem manſit, ſtaminum numerus valde licet ſit inæqualis; *Rumex* vero a *Rheo*, *Blæria* ab *Erica*, *Atraphaxis* a *Polygono*, *Tillæa* & *Septas* a *Craſſula*, *Celſia* a *Verbaſco*, *Canarina* a *Campanula*, *Myoſurus* a *Ranunculo* minus bene fuerunt divulſæ ob ſtamina in hiſce numero variantia; *Siſyrinchium* & *Ferraria* a *Moræa*, *Mahernia* ab *Hermannia*, *Cyphia* a *Lobelia*, *Kuhnia* ab *Eupatorio* ob filamenta connata & antheras liberas ſeparatæ fuerunt; *Nyctanthes* a *Jaſmino* ob Corollæ lacinias numeroſiores & *Empleurum* a *Dioſma* ob Capſulam ſolitariam, quin & *Gardeniæ* ſpecies in phura genera

abierunt, ob numerum in hoc, forſan magis quam in ullo alio, ſtaminum inconſtantem.

§. 2.

Eadem quoque ſors fuit Generis *Droſeræ*, facie maxime licet ſingularis, ab aliis diverſiſſimi & ciliis foliorum glandulosis maxime ſpectabilis atque diſtincti. Separata enim præter naturam fuit *Roridula*, ob Piſtillum ſolitarium, a ceteris ſuis cognatis, quos inter *Droſera Luſitanica*, ob ſtamina decima, jure longe majori, novum conſtituere genus debuisſet. Singulare *Droſeræ* genus, quod accuratius examinandum & disſertatione Academica deſcribendum Nobis ſuſcepimus, non parum qua partes fere omnes fructificationis variare ſolet, nec facile vel a *ſtaminibus* vel *Piſtillo* vel ipſo denique *fructu* characteres certos & ſtabiles admittit. In *duo* itaque Genera apud Syſtematicos abiit, & forſan, ni nimis fallimur, in *tria*, Droseram ſcilicet, Roridulam & quoque Dionæam, plantam adhuc rarisſimam & a nobis non debito examini ſubjectam.

§. 3.

Europeæ *Droserarum* ſpecies, *rotundifolia* & *longifolia* primum Botanicis innotuerunt; poſtea *Luſitanica*, denique *Indica* & Africanæ *Capensis* & *Ciſtiflora*, tandemque *Roridula*; quibus accesſerunt, opera Celeberrimi Præſidis indefesſa, *Acaulis* & *Cuneifolia*. Hiſce addimus ſingularem non minus, quam huc usque ignotam, ab illuſtri peregrinatore Domino *Masſon* misſam ſpeciem, *peltatam* dictam.

§. 4.

DSI

§. 4.

DESCRIPTIO GENERIS.

CAL. *Perianthium* 1-phyllum, perſiſtens, 5-partitum: *laciniæ* lanceolatæ, acutæ, erectæ.
COR. *Petala* 5, obovata, obtusa, calyce longiora.
STAM. *Filamenta* 5, ſubulata, longitudine calycis. *Antheræ* ovatæ, erectæ.
PIST. *Germen* ſuperum. *Styli* 5, ſtaminibus longiores. *Stigmata* divisa.
PER. *Capsula* ovata, angulata. *Semina* plurima.

Obſ. 1:mo *Roridulæ* calycem 5-phyllum deſcriptum a LINNÆO, a JUSSIEUIO vero 5 partitum.
2:do. D. *acauli* ſtigmata esſe trifida, plumoſa.
Capenſi ſtylos ſimplices ſtigmate bifido.
Ciſtifloræ ſtylos 6 ſtigmatibus multipartitis & ſtaminibus longioribus.
Luſitanicæ ſtamina decem;
Roridulæ ſtylum unum; Capſulam 3-locularem, 3 valvem;
Anglicæ Capſulam 4-valvem esſe.
3:tio *In Ciſtiflora* inter ſtylos unum invenimus fere ad baſin bifidum, ſic ut ſtyli videantur ſex; ſtylis vero accuratius examinatis, videntur potius esſe tres, interdum parum, interdum usque ad basin bifidi in hac ſpecie.

Character Genericus: Calyx 5-partitus. Corolla 5-petala. Capſula angulata, ſub tri valvis.

§. 5.

CHARACTERES SPECIERUM.

* Acaulis:

1. *Acaulis*: *flore* radicali ſolitario.

** Scapigeræ:

2. *Cuneifolia:* ſcapo ſubdiviso, foliis ſesſilibus oblongis.
3. *Rotundifolia*: ſcapo ſimplici, foliis petiolatis ſubrotundis.
4. *Longifolia:* ſcapo ſimplici, foliis petiolatis oblongis.
5. *Capenſis:* ſcapo diviso, foliis petiolatis enſiformibus.

*** Cauleſcentes:

a. caule ſimplici:

6. *Ciſtiflora:* caule ſimplici, foliis lanceolatis.
7. *Indica:* caule ſimplici, foliis lineari-filiformibus.
8. *Peltata:* caule ſimplici, foliis peltatis orbiculatis.

b caule ramoſo:

9. *Luſitanica:* caule ramoſo, foliis enſiformibus, ramis unifloris.
10. *Roridula:* caule fruticoso ramoſo, foliis lanceolatis, ramis multifloris.

Anglica: Linn. Syſt. per Gmelin p. 515. varietas potius quam diſtincta Species videtur.

Dionæa muſcipula decandra Droseræ forsan genus intrabit, ob ſingularem affinitatem, foliis radicalibus apice ciliatis, ſcapo, petalis 5, & capsula, Stamina licet decem & Stylus ſolitarius.

§. 6.

DESCRIPTIO SPECIERUM.

Herbaceæ omnes, *Roridula* ſola fruticoſa.

Folia ciliata ciliis longis, glanduloso-capitatis, glutinosis.

Pa-

Pagina inferior foliorum plerumque glabra, ſuperior vero & margines inprimis ciliati ſunt.

D. *acaulis: Caulis* vel ſcapus nullus; ſed

Folia radicalia, plura, basi attenuata, obovata, obtusa.

Flos ſolitarius in centro foliorum, ſeſſilis vel ſubpedunculatus.

Pedunculus breviſſimus, ſæpe nullus.

Corolla 5 petala, patens, alba.

Filamenta 5.

Styli 5, ſæpius bifidi, albi, patentiſſimi, filiformes, breves.

Stigmata bifida vel plumoſa.

D. *Cuneifolia: Radix* filiformis.

Folia radicalia, ſeſſilia, plura, imbricatim impoſita, inferiora minora obovata, obtusiſſima, ciliata: ciliis rubeſcentibus; patentia, ungvicularia vel vix pollicaria.

Scapi ſolitarii vel pauci, tres ſeu quatuor, ſimplices, erecti filiformes, ſtriati, villoſo - ſcabri, a pollicari ad ſpithamæam usque longitudinem.

Flores racemoſi, ſubſecundi, rariſſime bini, plerumque tres usque ſeptem & ultra.

Pedunculi uniflori ſimplices & diviſi, cernui, unciales.

Varietas eſt triplex:

α. ſcapo breviſſimo, pollicari; floribus binis; corollis albis.

β. ſcapo longiſſimo, ſpithamæo; floribus racemoſis, pluribus; corollis purpureis.

γ. ſcapo mediocri, palmari; floribus racemoſis, pluribus; corollis albis.

D. *Rotundifolia: Folia* radicalia, plura, petiolata, ſubrotunda.

Petioli pollicares, inæquales.

Scapus filiformis, ſimplex, ſolitarius, raro duo, erectus, palmaris usque ſpithamæus.

Flores racemoſi, ſecundi plures.
D. *Longifolia: Folia* radicalia, petiolata, oblonga, obtuſa.
Petioli palmares.
Scapus ſolitarius vel duo, ſimplices, filiformes, erecti, palmares & ultra, foliis longiores.
Flores racemoſi, ſubſecundi.
D. *Capenſis: Radix* alte deſcendens.
Folia radicalia, alternantia, petiolata, linearia, obtuſa, ciliata, ciliis glanduloſis; pollicaria usque digitalia.
Petioli pubeſcentes, longitudine folii.
Scapus compresſus, angulatus, flexuoſus, erectus, hirtus, ſuperne bifidus, ſpithamæus.
Flores racemoſi, purpurei.
D. *Ciſtiflora: Radix* ſubfaſciculata vel fuſiformis.
Planta tota herbacea, glutinoſa.
Caulis ſimplex, erectus, villoſus pilis brevisſimis, capitatis, palmaris vel ſpithamæus.
Folia radicalia ſubverticillata; *caulina*, alterna, ſesſilia, lanceolata, patentia, apice obliqua, integra, ſupra ſulco longitudinali, ſubtus linea elevata, undique tecta pilis capitatis, capitulis ruſeſcentibus; internodiis longiora, pollicaria.
Flores terminales, ſolitarii vel bini.
Perianthium 1-phyllum, profunde 5 partitum: *laciniæ* ovatæ, obtuſæ, concavæ, corolla breviores.
Petala quinque, lato-ovata, obtuſa, emarginata, patentia, baſi parum anguſtata, concava, ungvicularia.
Filamenta 5, linearia, erecta, nigra, longitudine fere calycis.
Antheræ erectæ, inferne bifidæ, ovatæ, fulvæ.
Germen ſuperum, acutum.
Styli raro 5, ſæpisſime 6, filiformes, ſtaminibus longiores, fuſci apice pallidiore.

Stig-

Stigmata multifida, obtuſa.
Capſula ovata, acuta, pentagona, triſulca, glabra, fuſca, trivalvis, unilocularis.
Semina plurima.
Varietates α. flore albo, minori, baſi maculato.
β. flore rubro, majori, baſi vireſcenti-fuſco.
D. *Indica*: *Planta* tenella, herbacea.
Caulis flexuoſo-erectus, ſimplex & diviſus, palmaris.
Folia alterna, ſeſſilia, filiformi-linearia.
Flores racemoſi, cernui.
D. *Peltata*: *Caulis* ſimplex, filiformis, flexuoſo-erectus, ſpithamæus vel ultra.
Folia alterna, peltata, orbiculata, patentia.
Petioli capillares, ungviculares, folio longiores.
Flores umbellati, umbella prolifera.
D. *Luſitanica*: *Radix* deſcendens.
Caulis erectus, apice diviſus.
Folia radicalia, plurima, aggregato-faſciculata; caulina alterna; lineari-enſiformia, ſenſim apice attenuata, ſtriata, palmaria usque ſpithamæa.
Flores terminales, ſolitarii.
D. *Roridula*: *Caulis* fruticoſus, erectus, orgyalis.
Rami & *ramuli* alterni, ſubflexuoſo-erecti, fuſco-cinerei, ſcabridi, glabri.
Folia in ultimis ramulis ſubumbellato-aggregata, ſeſſilia, lineari-lanceolata, pinnatifido-dentata, ciliata ciliis glanduloſis viſcoſis; fuſco-vireſcentia, bipollicaria.
Flores in ramulis terminales, ſubracemoſi, purpuraſcentes.
Pedunculi capillares & calyces villoſi, glutinoſi.
Antheræ apice pertuſæ, oblongæ, ſulcatæ.

LOCUS.

In *Europa* creſcunt: *rotundifolia* in Europæ, uti & Aſiæ & Americæ paludibus.

Longi-

Longifolia in Europa cum præcedente.
Luſitanica in Luſitania.
In *Capite bonæ ſpei* Africes: *acaulis*, in Koude Bockeveld trans Elands kloof locis humidis.
Cuneifolia: prope urbem Cap, in ſummo Taffelberg, Svartland & in Ceilona.
Capenſis: in montibus rarior.
Ciſtiflora: in collibus & campis ſabuloſis juxta urbem, in Svartland & alibi vulgatisſima.
Roridula: in ſummis montibus Rode Sand, Bockeveld & alibi juxta rivulos.
In *India* Orientali: *Indica* in Ceilona & alibi, uti & in Sierra Leona Africes.
In *Nova Hollandia*: *peltata*.

TEMPUS FLORENDI.

Æſtate *Europeæ* ſpecies florent Junio & ſequentibus menſibus.
Africanæ menſibus Auguſti & ſequentibus usque ad exitum Anni.

USUS:

Roridulæ: Summitates omnes Fruticis folioſæ maxime viſcoſæ ſunt & uti Viſcum Inſecta retinent; in domibus itaque ſuſpenſæ Colonis Europæis pro Muſcis capesſendis inſerviunt.